



**Prof. MUDr. Ivo Hána, DrSc. (11. 3.1928 – 4. 12.2017)**

Ivo Hána byl český lékař, klinický imunolog a alergolog, spoluzakladatel vědního oboru imunologie v Československu a v letech 1990–1994 ředitel Institutu pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů. V roce 1990 se stal prvním jmenovaným univerzitním profesorem imunologie a alergologie v Československu.

Vystudoval Fakultu všeobecného lékařství Univerzity Karlovy v Praze. Již jako student Lékařské fakulty UK v Praze pracoval na interní klinice prof. M. Netouška, na dětské klinice prof. J. Švejcara, našel zálibu ve vědecké práci v hematologii u prof. F. Heřmanského a v mikrobiologii u prof. F. Patočky. Po promoci v roce 1952 byl „na umístěnkou“ poslán na mikrobiologii v Ústí nad Labem, třebaže ještě jako student absolvoval přijímací zkoušky na vědeckou aspiranturu u prof. Patočky, ale v době politických tlaků nebyl shledán pro tuto dráhu vhodným. Po roce se mu podařilo získat místo vědeckého aspiranta v nově zřízeném Ústavu epidemiologie a mikrobiologie u prof. K. Rašky, kde se vypracoval do pozice vědeckého tajemníka ústavu a stal se samostatným vědeckým pracovníkem.

Je pozoruhodné, že si již v té době uvědomoval přesahy antiinfekční imunologie. U nestora naší alergologie, MUDr. J. Lišky, se v jeho ambulanci seznamoval s diagnostickými a terapeutickými postupy v alergologii. Odtud pochází také jejich společná práce o „specifické desenzibilizaci“ alergiků, která patří mezi zcela ojedinělé publikace dr. Lišky (Čs. Oftalmologie 1967; 23: 117–125). Začal také studovat autoimunitní choroby (výskyt autoprotilátek při různých chorobných stavech) a stal se konsultantem a vedoucím laboratoře ve Výzkumném ústavu chorob revmatických. Později, již jako přednosta Imunologického pracoviště Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM) významně přispěl k rozvoji transplantačního programu. Společně s dr. E. Ivaškovou internacionalizovali typizaci HLA a zřídili první Registr dárců kostní dřeně v zemích bývalého východního bloku. Zde také směřoval imunologickou diagnostiku a terapii k problematice nemocných s podlomenou imunitou, sekundárních imunodeficiencí a se svými spolupracovníky se zúčastňoval klinických studií o imunomodulačním využití tzv. „transfer-faktoru“ (dialyzátu homogenátu z leukocytů), vyráběného v České republice.

Široká lékařská veřejnost ho znala především v souvislosti s postgraduálním vzděláváním a atestacemi. Od roku 1968 pracoval v Institutu pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů (ILF)

a v letech 1990–1994 zastával funkci ředitele. Koncepčně, obsahově i organizačně transformoval toto pracoviště na Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (IPVZ), na kterém se školili nejen naši, ale i zahraniční lékaři a další vysokoškoláci pracující ve zdravotnictví.

Pro alergology a klinické imunology byl spjat s realizací koncepce oboru. Zásadně přispěl k uznání a prosazení našeho oboru na Ministerstvu zdravotnictví ČR, kde působil dlouhou dobu v řadě jejich orgánů včetně Interní grantové agentury a Komise pro imunopreparáty. V roce 1984 založil samostatnou Katedru lékařské imunologie na ILF a stal se jejím vedoucím a předsedou komise pro specializační zkoušky z lékařské imunologie, později alergologie a klinické imunologie pro lékaře i vysokoškoláky nelékaře. Zavedl do kvalifikační atestace lékařů praktickou část zkoušky u lůžka nemocného, profilizoval obor jako klinický s nezbytným laboratorním zázemím a začal vyžadovat na uchazečích písemnou práci na určené téma. Katedru vedl až do roku 1995, kdy byl vystřídán doc. MUDr. V. Petřů, CSc.

Ivo Hána byl autorem více než 250 odborných článků, z toho přes 90 bylo vydáno v mezinárodních časopisech. Uskutečnil řadu zahraničních stáží například v Minneapolisu, Chicagu, Freiburgu, Paříži, Londýně, Moskvě či Dillí. Doma i v zahraničí získal řadu ocenění a vyznamenání. V roce 2008 získal od prezidenta Václava Klause medaili Za zásluhy o stát v oblasti vědy. Společně s profesorem Ctíradem Johnem se zasadil o zařazení imunologie jako svébytného předmětu do studijního plánu na české lékařské fakulty.

Byl dlouholetým členem České lékařské společnosti J. E. Purkyně, bylo mu uděleno čestné členství České i Slovenské imunologické společnosti a České společnosti alergologie a klinické imunologie JEP. Byl členem American Society for Microbiology a International Society for Clinical Immunology, je členem European Federation of Immunogenetics. Kolegium molekulární a buněčné biologie ČSAV mu udělilo pamětní medaili J. E. Purkyně. Prof. MUDr. Ivo Hána, CSc. má své čestné místo v historii české medicíny nejen jako klinický imunolog a alergolog, ale i jako osobnost, která svým dlouholetým a soustavným organizačním úsilím a prací v oblastech zdravotnictví, výuky i vědy vytvářela podmínky pro odbornou práci svým žákům a posluchačům.

Jindřich Lokaj, Vít Petřů